

TITLURI, DISTINCȚII, OMAGII

A

- Diplomă de acordare a titlului de „învățător”, cu mențiunea „excepțional”, din 7 ianuarie 1955, după absolvirea, cu diplomă de merit, ca șef de promoție, în iunie 1954, a Școlii Pedagogice de Băieți din comuna Șendriceni, regiunea Suceava;
- Diplomă de merit, din 31 iulie 1958, la absolvirea, ca șef de promoție, a Secției de limba și literatura română a Facultății de Filologie, Istorie, Filozofie de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- Diploma de „doctor în filologie”, acordată de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la data de 1 noiembrie 1974;
- Premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române pe anul 1978, pentru lucrarea *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*. De menționat și distingerea cu premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, pe anul 2014, a volumului IV din *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina* (coautor și coordonator al lucrării);
- „Diploma de onoare” a Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la înființarea acestui Institut și a sesiunii omagiale dedicate acestui eveniment (28 septembrie 2009);
- Statutul de membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iași (2010);
- Titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Dunărea de Jos” din Galați (5 mai 2011);
- Titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Alec Russo” din Bălți (Republica Moldova; 29 martie 2012);
- Acordarea, la pensionare, de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” (1 ianuarie 2014), prin decizie a Prezidiului Academiei Române, a „indemnizației de merit”.
- Titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău (2 noiembrie 2017).

B

B.1. La împlinirea vârstei de 65 de ani

Portret *Stelian Dumistrăcel*, semnat de Mircea Ciubotaru, în „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»”, anul III, nr. 3, iulie–septembrie 2002, p. 10–11.

B.2. La împlinirea vârstei de 70 de ani

a) Secțiunea aniversară „In honorem prof. Stelian Dumistrăcel”, la Simpozionul internațional „Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice”, organizat de Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” (19–21 septembrie 2007), secțiune ale cărei lucrări au fost moderate de Ion-Horia Bîrleanu, fost student al lui Stelian Dumistrăcel și membru al echipei de teren conduse de acesta în anchetele pentru *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*.

b) Secțiune aniversară în „Revistă de lingvistică și știință literară”, Chișinău, 2007, nr. 3–4, p. 120–126.

c) Secțiune aniversară intitulată *Stelian Dumistrăcel – 70*, în revista „Limba română” de la Chișinău (p. 97–146), sub îngrijirea redactorului-șef Alexandru Bantș și a lui Cristinel Munteanu, secțiune care, pe lângă un „Fișier biobibliografic”, un articol al sărbătoritului (*Însemnări din perspectiva deontică a limbajului: aplicații pe discursul public*) și un interviu al acestuia, intitulat *Cercetarea lingvistică îi poate furniza cititorului lecturi de conștientizare, pe diferite planuri, a înseși condiției umane*, consemnat de Cristinel Munteanu, cuprinde articole omagiale semnate de colegi din Iași și din alte centre universitare, după cum urmează: Mircea Ciubotaru, *Portret aniversar*; Vasile D. Țâra, *O remarcabilă și distinctă personalitate a lingvisticii românești*; Eugen Beltechi, *Unul din cei mai avizați specialiști în problematica dialectologiei*; Cristinel Munteanu, *Un veritabil tratat de lingvistică a textului* [studiul monografic *Discursul repetat în textul jurnalistic. Tentația instituirii comuniunii fatice prin mass-media*]; Dan S. Stoica, *Défense et illustration* [vol. *Limbajul publicistic românesc din perspectiva stilurilor funcționale*]; Rodica Zafiu, *Interpretarea limbajului jurnalistic*.

d) Rubrica *La aniversare*, în „Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»”, VIII, nr. 3 (iulie–septembrie 2007), rubrică în care Ion-Horia Bîrleanu a semnat articolul *Stelian Dumistrăcel: omul de dincolo de cuvinte, cuvintele de dincolo de om* și au fost publicate selecții din articolele apărute în revista „Limba română” (numărul menționat anterior), semnate de Cristinel Munteanu, Vasile Țâra, Eugen Beltechi și Mircea Ciubotaru, precum și o scrisoare de salut din partea Facultății de Filologie a Universității „Alec Russo” din Bălți, semnată conf. univ. dr. Maria Șlehtițchi, decanul Facultății de Filologie, prof. univ. dr. hab. Gheorghe Popa, șeful Catedrei de limba română și conf. univ. dr. Nicolae Leahu, șeful Catedrei de literatură română și universală (p. 10–13).

e) Volumul *Discursul repetat între alteritate și creativitate. Volum omagial – Stelian Dumistrăcel* (Iași, Institutul European, 2007, 366 p.), coordonat de Cristinel Munteanu, fost student și masterand la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, doctorand la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. De o proiecție originală, având în vedere, în primul rând, omagierea Magistrului Eugeniu Coșeriu, ca și reflectarea de rezultate ale Școlii ieșene de cercetare inițiate de Stelian

Dumistrăcel, de orientare coșeriană, intitulată „Tehnica liberă a vorbirii și discursul repetat”, volumul, după un *Preambul*, reprezentat de publicarea studiului coșerian *Principiile lingvisticii ca știință a culturii*, este structurat pe două mari părți:

I. Întru omagierea *Magistrului Eugeniu Coșeriu*, cu două secțiuni: 1. *În spiritul principiului tradiției* (cuprinzând texte semnate de Stelian Dumistrăcel, *Revenirea la fondatori: „faticul” din perspectiva funcției „de apel” a limbajului și a delimitării stilurilor „funcționale”*; Cristinel Munteanu, *Sinonime frazeologice obținute prin procedeul variației sinonimizative*; Petronela Savin, *De la Eugeniu Coșeriu la Stelian Dumistrăcel pe terenul „discursului repetat”*); 2. *Discursul repetat și tehnica liberă a vorbirii: aplicații coșeriene*, reprezentând contribuții tematice ale unor doctoranzi ai prof. Dumistrăcel (Ileana Alexandrescu-Voicu, Brândușa Amălânței, Ionel Apostolatu, Monica Bilaucă, Ștefana-Oana Cortea Neamțiu, Ionel Iloae, Constantin Mărcușan, Cristinel Munteanu, Gina Necula, Harieta Topoliceanu, Casia Zaharia).

II. *Stelian Dumistrăcel la 70 de ani*, parte care se deschide prin interviul menționat anterior, *Cercetarea lingvistică îi poate favoriza cititorului lecturi de conștientizare, pe diferite planuri, a înseși condiției umane*, și este structurată pe următoarele secvențe:

1. *Crochiuri*, prefațată de Dan Mănuacă, cu textul *O aniversare pilduitoare*, și cuprinzând articolele omagiale semnate de colegi ai prof. Dumistrăcel ale căror nume au fost amintite mai sus (am menționat colaborarea coordonatorului acestui volum, Cristinel Munteanu, la realizarea secțiunii aniversare din revista „Limba română”).

2. *Opinii asupra operei* [lui Stelian Dumistrăcel] *prin recenzii sau prezentări ale cărților publicate*, secvență asupra profilului căreia cităm câteva considerații semnate de prof. Dan Stoica: „Cea de a doua secțiune a părții a II-a, *Opinii asupra operei* ..., adună semnături «de ieri și de azi», voci încă sonore (la propriu) alături de voci care vin din lumea de dincolo. Primele, cu forța dată de recunoașterea prezentului, celelalte, cu forța dată de eternitate. Nu le mai prezint în ordine alfabetică, ci mă țin după ordinea în care apar în volum: Al. Graur, Dorin Urițescu, Haralambie Mihăescu, Elena Comșulea, Lucia Cireș, Liviu Antonesei, Mircea Ciubotaru, Valentina Corcimari, Rodica Zafiu, Dan S. Stoica, Cristinel Munteanu. Sunt salutate în aceste scrieri critice importanța lucrărilor pentru evoluția studiului limbii și al limbajului, calitatea instituirii unor viziuni noi, relevanța abordărilor (chiar și din punct de vedere politic!), claritatea expunerilor, diversitatea domeniilor abordate (de la dialectologie la pragmatică, de la expresiile românești la discursul publicistic), frumusețea exemplelor convocate în argumentări și întemeierea solidă a demersurilor. Citind aceste texte, îți dai seama ce influență puternică au exercitat și exercită, ce lumină au adus în studiul lingvisticii, ce perspective au deschis pentru cercetarea din domeniu cărțile și lucrările Profesorului Dumistrăcel” (*Comuniune în jurul valorii*, în „Limba română”, Chișinău, nr. 11–12/2008, p. 187).

3. *Complement documentar* (secvență după a cărei structură generală ne-am ghidat în ceea ce privește demersul nostru de față) cuprinde rubricile [1] Publicații,

comunicări, publicistică; [2] *Curriculum vitae* și referințe biobibliografice; [3] Grupaj de fotografii și fotocopii.

f) Cristinel Munteanu, *Profesorul Stelian Dumistrăcel la 70 de ani (Impresiile unui discipol)*, în „Revista română”, nr. 3 (49)/ 2007, p. 8–9;

g) La Conferința Internațională „Lexic comun – lexic specializat”, organizată de Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (17–18 septembrie 2008), o secțiune specială, „Profesor și discipoli”, i-a fost dedicată prof. dr. Stelian Dumistrăcel (sărbătorit de foștii colegi, doctoranzi și studenți, la împlinirea a 70 de ani); cu acest prilej, a fost lansat volumul *Discursul repetat între alteritate și creativitate. Volum omagial Stelian Dumistrăcel* (editor Cristinel Munteanu), apărut la Editura Institutul European din Iași.

B.3. La împlinirea vârstei de 75 de ani

a) Pagină omagială *Stelian Dumistrăcel – 75*, în revista „Cronica veche”, II (XLVII), nr. 20, septembrie 2012, pagină cuprinzând și o recenzie a lui Petru Zugun, intitulată *Îmbinări de cuvinte*, la volumul *Lexic românesc. Cuvinte, metafore, expresii*, ediția a doua, cu un *Supliment de analiză din perspectivă pragmatică*, publicat în 2011, de Casa Editorială Demiurg Plus din Iași.

b) Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău a organizat, în onoarea prof. dr. Stelian Dumistrăcel, fost cadru didactic aici și având printre doctoranzi tineri colegi băcăuani, simpozionul aniversar intitulat „Dialoguri academice. Stelian Dumistrăcel – 75” (23 noiembrie 2012). Manifestarea a avut trei secțiuni: una omagială, în care au vorbit membri ai conducerii Universității organizatoare și invitați din diferite centre universitare din țară, urmată de o conferință prezentată de prof. dr. Stelian Dumistrăcel, *Spații discursive ale generării idiotismelor: o înscenare caragialescă*, și de o sesiune de comunicări ale participanților la această manifestare științifică. „În semn de prețuire față de contribuția Domniei Sale în lingvistica românească și în formarea mai multor generații de cercetători”, evenimentului i-a fost consacrat și numărul 28/2012 al revistei „Studii și cercetări științifice”, Seria Filologie, publicație a Facultății de Litere, de la Universitatea „Vasile Alecsandri”. Acest număr special cuprinde comunicări ale participanților la ediția a VII-a a „Dialogurilor academice” ale Universității bacăuane, sumarul având, în afară de părțile introductive obișnuite, următoarea structură:

– *Portrete la aniversară*; printre semnatari: Cristinel Munteanu, *Ancheta dialectală ca dialectică sui-generis (sau despre un altfel de Socrate)*; Gabriel Mardare, *În căutarea informatorului pierdut*; Petronela Savin, *Până în pânzele albe... ale expresiei*;

– Stelian Dumistrăcel, *Spații discursive* (publicarea comunicării menționate anterior);

– *Limbaș și creativitate*; printre semnatari: Cristinel Munteanu, *De la Demetrios la Stelian Dumistrăcel cu privire la tratarea stilului/limbajului epistolar*; Ana-Maria Minuț, Luminița Botoșineanu, *Un altfel de paratext: jurnalul de anchetă dialectală*;

Dan S. Stoica, *Metaforă și terminologie*; Laura-Irina Gavriliu, *Reflexele funcției fatice în comunicarea didactică*; Oana Magdalena Cenac, *Concurența anglo-română în sistemul financiar românesc*.

c) La rubrica *Anniversaria* din „Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»”, XIII, nr. 3, iulie–septembrie 2012, a fost inserat următorul cuvânt de salut: „Pe data de 19 august 2012, prof. dr. Stelian Dumistrăcel a împlinit 75 de ani. Alături de cele mai bune urări din partea redacției „Buletinului” și de întreaga grațitudine a colectivului de lucru de la Departamentul de dialectologie, care-i mulțumește pe această cale coordonatorului său, publicăm, în semn de omagiu, un extras din textul de *Laudatio* prezentat de Rodica Zafiu la ceremonia în cadrul căreia profesorului Stelian Dumistrăcel i s-a decernat titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (martie 2012):

Decernarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți domnului profesor Stelian Dumistrăcel e un moment impresionant, de drept omagiere a unui mare lingvist român, care și-a asumat, parcă dintotdeauna, rolul de reper moral și profesional. Și-l exercită cu umor și bunăvoință, amuzându-se, ca orice erudit, în fața diversității ideilor și a spectacolului lingvistic actual, pe care le privește cu o neobosită curiozitate. Lingvistica românească – conectată la cea internațională – și-a consolidat prin scrierile și cercetările Domniei Sale tradiția de întemeiere teoretică și de cunoaștere aplicată a tezaurului limbii, în toate formele și registrele sale – vechi, regionale, populare și literare.

Domnul profesor Stelian Dumistrăcel a realizat o excepțională operă de cercetare în dialectologie, fonetică, lexicologie și lexicografie, terminologie, etimologie, romanistică, istoria limbii literare și a ideilor culturale, demonstrând o permanentă deschidere către cele mai noi direcții în stilistică, etnolingvistică, sociolingvistică și pragmatică. Ne-a dovedit, de atâtea ori, că tradiția retoricii clasice e cea mai solidă cale de interpretare a ludicului în limbaj. A descris fenomenul fascinant al tabuizării și al agresării numelor. A detectat încărcătura culturală a cuvintelor vechi și populare și a reconstituit detectivistic istoria expresiilor adesea obscure. A fixat cu precizie specificul discursului publicistic. A descris funcționarea curentă a intertextualității, prin formula „discursului repetat”, în care e cuprinsă o caracteristică fundamentală a limbajului uman.

Rigoarea sa absolută se împletește fericit cu spiritul de finețe, cu relativizarea inteligentă, sub semnul nuanțelor și al permanentei interogații. Așa cum ne-o prezintă Domnia Sa de fiecare dată, cercetarea lingvistică e profundă, severă, migăloasă – dar și ingenioasă, scilicet spectaculoasă (29 martie 2012, prof. dr. Rodica Zafiu – Universitatea din București/Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București).

d) „Noua revistă filologică” (Chișinău, anul V, 2014, nr. 1–2/9–10/) a consacrat o secțiune acordării domnului profesor Stelian-Traian Dumistrăcel a titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Alec Russo” din Bălți, cuprinzând documentele solemnității (p. 13–39).

e) Secțiune aniversară, în „Dacia literară”, anul XXIII, 2012, și interviul *Dincolo de turnul de fildeş al lingvisticii*, consemnat de Călin Ciobotari (nr. 9–10/108–109/, p. 19–34).

B.4. La împlinirea a 80 de ani

a) *Spații pragmatico-discursive*, volum realizat de foști studenți, ulterior colegi de la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, cuprinzând comunicări prezentate de Stelian Dumistrăcel, între anii 2006 și 2017, la manifestări științifice organizate la această Universitate, redactor: Oana Cenac, Iași, Editura Institutul European, 2017.

b) *Împotriva derivei. Volum omagial Stelian Dumistrăcel '80*, cu 30 de scrisori ale omagiatului către revista „Timpul”, realizat de Asociația Studenților Jurnaliști din Iași, redactor: Corina Giurgea, Iași, Editura Adenium, 2017.